

06.09.2022

**ANKARA
TİCARET BORSASI
Basın Bürosu**

GÜNLÜK BASIN ÖZETLERİ

**06 Eylül 2022
Salı**

RESMÎ GAZETE’DE BUGÜN

06 Eylül 2022 Salı

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ

CUMHURBAŞKANI KARARLARI

- Sözleşmeli Besiciliğin Desteklenmesine İlişkin Karar (Karar Sayısı: 6004)
- Bazı Maddelerin 2313 Sayılı Uyuşturucu Maddelerin Murakabesi Hakkında Kanun Hükümlerine Tabi Tutulması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 6005)
- Antalya İli, Manavgat İlçesi, Aşağıışıklar Mahallesi Sınırları İçerisinde Bulunan Taşınmazın, Bölgede Meydana Gelen Orman Yangını Nedeniyle İhtiyaç Duyulan Yapılaşmanın İvedilikle Gerçekleştirilmesi Amacıyla Toplu Konut İdaresi Başkanlığı Tarafından Acele Kamulaştırılması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 6006)
- Çorum İli, Osmancık İlçesi, Yazı Mahallesi Sınırları İçerisinde Yer Alan ve 6306 Sayılı Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun Kapsamında Ekli Listede Belirtilen Özel Mülkiyete Konu Taşınmazların, Üzerlerindeki Yapılarla Birlikte Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Tarafından Acele Kamulaştırılması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 6007)
- 380 kV Yatağan TM İrtibatları Enerji İletim Hatları Projesi Kapsamında Bazı Taşınmazların Türkiye Elektrik İletim Anonim Şirketi Genel Müdürlüğü Tarafından Acele Kamulaştırılması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 6008)
- Artvin İli, Merkez İlçe, Seyitler Mahallesi Sınırları İçerisinde Bulunan Bazı Özel Mülkiyete Konu Taşınmazların “100.000 Sosyal Konut Projesi” Kapsamında İhtiyaç Duyulan Yapılaşmanın İvedilikle Sağlanması Amacıyla Toplu Konut İdaresi Başkanlığı Tarafından Acele Kamulaştırılması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 6009)
- Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Yurtdışı Teşkilatını Oluşturan Birimlerin Nitelik, Kurulduğu Şehir ve Ülke, Görev Alanı, Akredite Edildiği Ülkeler ve Bağlı Bulunduğu Misyonlar Hakkındaki 13/4/1999 Tarihli ve 99/12770 Sayılı Bakanlar Kurulu Kararında Değişiklik Yapılmasına İlişkin Karar (Karar Sayısı: 6010)
- Milli İstihbarat Teşkilatı Başkanlığı Tarafından, 4734 Sayılı Kamu İhale Kanununun 3 üncü Maddesinin (b) Bendi Kapsamında Yapılacak İhale ve Alımlara İlişkin Usul ve Esaslar (Karar Sayısı: 6011)

CUMHURBAŞKANLIĞINA VEKÂLET ETME İŞLEMİ

- Cumhurbaşkanlığına, Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat OKTAY’ın Vekâlet Etmesine Dair Tezkere

ATAMA KARARI

- Cumhurbaşkanlığı Tarafından Yapılan Atama Hakkında Karar (Karar: 2022/427)

YÖNETMELİKLER

- Askeri Yasak Bölgeler ve Güvenlik Bölgeleri Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik (Karar Sayısı: 6012)

06.09.2022

- Çocuk Koruma Hizmetleri Planlama ve Çocuk Bakım Kuruluşlarının Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik
- Şarj Hizmeti Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- Adana Büyükşehir Belediyesi İmar Yönetmeliği

TEBLİĞLER

- Türk Akreditasyon Kurumunca Uygulanacak Akreditasyon Kullanım Ücreti/Payına Dair Tebliğ (TÜRKAK: 2022/1)
- Özelleştirme İdaresi Başkanlığının 02/09/2022 Tarihli ve 2022/ÖİB-K-60, 61, 62, 63, 64, 65 ve 66 Sayılı Kararları

YARGI BÖLÜMÜ

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

- Anayasa Mahkemesinin 30/6/2022 Tarihli ve E: 2021/20, K: 2022/84 Sayılı Kararı

Sözleşmeli besicilere destekleme ödemesi

Sözleşmeli besicilere sığır karkas ağırlığına göre kilogram başına 2,5-3,5 ve 5 TL destekleme ödemesi yapılacaktır.

Mevcut besi işletmelerinin atıl kapasitelerinin üretime kazandırılması amacıyla sözleşmeli besicilere, Et ve Süt Kurumu tarafından hazırlanacak icmaller karşılığında 5 yıl süreyle sığır karkas ağırlığına göre kilogram başına 2,5 TL, 3,5 TL ve 5 TL destek sağlanacaktır.

Resmi Gazete'de yayımlanan sözleşmeli besiciliğin desteklenmesine ilişkin Cumhurbaşkanlığı kararıyla, kapsam dahilindeki besicilere, kilogram başına sığır karkas ağırlığı; 201-250 kg olanlara 2.5 TL, 251-300 kg olanlara 3.5 TL, 301 kg ve üzeri olanlara ise 5 TL destekleme ödemesi yapılacaktır.

Yetiştiriciler en fazla 200 baş sığır için desteklemeden yararlanabilecek. Destekleme 201 kilogram **altında** karkas ağırlığına sahip sığırları kapsamıyor. Destekleme için ödenek, Tarım ve Orman Bakanlığı'nın tarımsal destekleme bütçesinden karşılanacaktır.

Gıda ve gıda dışı ürünlerdeki zam baskısı artıyor

Eylül ayının ortasında enerji fiyatlarına gelecek zamlar tüm kesimlerde korkuya neden oldu. Enerji maliyetlerinin artmasının ardından birçok firma fiyatlarına zam yapmaya hazırlanırken, zamlı fiyatların ay sonuna doğru etiketlere yansması bekleniyor.

Küresel enerji krizinin patlak verdiği bugünlerde, elektrik ve doğal gaz fiyatlarına son iki yılda üst üste gelen zamlarda Avrupa şampiyonu olan Türkiye’de, hızlı tüketim ürünlerinde yaşanan fiyat artışlarının önüne geçilemiyor. Hem perakendeci hem de tüketici, üst üste gelen zamlara alıştı ancak eylül ayının ortasından itibaren gelecek olan fiyat artışı dalgasının boyutu tüm kesimlerde korkuya neden oldu. Birçok hızlı tüketim ürünleri firmasının bugünlerde, yüzde 30-40'lara varan fiyat geçişlerine başladığı, alıcılara da ‘Bir an önce alım yapmaya bakın, fiyatlar 15 güne artacak’ dediği konuşuluyor. Zamlı fiyatların ay sonuna doğru etiketlere yansması bekleniyor. Zam konusunda, tüm taraflar kendi bakış açılara göre haklı... Sanayici, artan enerji ve işçilik maliyetlerini ürüne yansıtmak durumundayken, perakendeci de pahalı aldığı ürünü pahalıya satmak zorunda. Tüketici çaresiz... Daha ekonomik ürünlere yöneliyor, eti, tavuğu, balığı hatta temizlik ürünlerini bile kısıyor, sepet tutarını düşürüyor. Perakende piyasasındaki son durum ise şu; bu kış çok zor geçecek...

Toptanda satış kaybı var

Zamlar konusunda önce toptan pazarda neler oluyor bakalım... Toptancı esnafı, tedarikçilerin sürekli zam yapmasına alışmış. Toptan mal alamıyor, alım miktarını düşürüyor. Ödeme genellikle kredi kartı ve çekle yapılıyor. Toptancılardan alışveriş

yapan kesimin büyük çoğunluğunu bakkal ve marketler oluşturuyor. Ancak bu noktalara satış da azalmaya başlamış. Bakkallar, marketler de yüklü alışveriş yapamıyor. Koliyi bozdurup, yarısını alıyorlar. Toptancı esnafı işi kaçırmamak için her türlü satış avantajını sunuyor. Ödemeyi, bakkal ve marketlerden kredi kartı ve çekle kabul ediyor. Mega Center'da faaliyet gösteren bir toptancının satış sorumlusu Nejdet Yaşar, son durumu şöyle özetliyor: "Firmaların hepsi yeni fiyata geçiyor. Bu kış hayat daha da zorlaşacak. Bugüne kadar yüzde 10-15 oranında fiyat geçişleri oluyordu. Bu son elektrik doğalgaz zamlarından sonra yüzde 30-40'ları bulan oranlarda zam açıkladılar. Mecbur, onlar da artırıyor tabii... Asgari ücrete zam yapıldı, sigorta, enerji, lojistik derken onlar da yeniden maliyet hesabı yapıyorlar ama biz de zamlı fiyatları müşteriye anlatamıyoruz. Örneğin şu anda 34-36 lira olan salça kilogram fiyatı, yakın zamanda 50 TL'ye çıkacak. 20'lik bir makarna kolisini 3 ay önce 80 TL'ye alabiliyordunuz, şimdi 160 TL oldu. Deterjan deseniz öyle; 10 paket deterjan kolisi 100 TL idi 3 ay önce, şimdi 210 TL oldu. Yani sürekli artıyor fiyatlar. Yüklü alım yapamıyor bakkallar, marketler, alım güçleri düştü."

Düzensiz zam furyası

Marketlerdeki etiketlerin gün içerisinde 3 defa değiştirildiğini artık biliyoruz. Peki marketler bu sık fiyat değişimlerine karşı nasıl önlemler alıyorlar? Tüketim miktarları ne durumda? Karadeniz PERDER'in Başkanı Osman Kalafat'la konuşuyoruz. Kalafat, "Önümüzü görmemiz ve olayı kontrol etmemiz mümkün değil" diyor ve bir elma örneği veriyor. Kalafat şunları anlatıyor: "Geçen yıl 7-8 liraya satıyorduk elmayı. Bugünlerde elma fiyatı sordum ihracatçıya, 15 TL fiyat verdi. Artı nakliye, bizim masrafımız derken ben bu elmayı kaçta alacağım, kaçta satacağım. Fiyat artışlarına karşı önlem alınması mümkün değil. Üretici, sattığı ürünü yerine koyamayacağını düşünerek, fiyatı artırıyor ya da ürünü vermiyor. Doların nereye gideceği belli değil. Herkes kendi önlemini almaya çalışıyor." Peki, bu dönemde raflarda ne gibi değişiklikler olacak? Çünkü tüketici pahalılıktan dolayı her ürünü alamıyor... Kalafat şöyle devam ediyor: "Rafta fiyat artışları sürecektir. Biz de yüksek tonajlı alım yapmaktan korkuyoruz. Aldığımız zaman belki 'stokçu' diyecekler bize. Satacağımız kadar ürün alıyoruz, onu satıyoruz, yeni fiyattan yeni ürün alıyoruz. Şu an için pahalı alıp pahalı satmak, stok yapmaktan avantajlı. Üretici firmalar sürekli zam geçişinden haber veriyorlar. Zamların düzeni yok, sürekli geliyor."

Ukrayna Tarım Bakanı Soloskyi, DÜNYA'ya konuştu: Gıda fiyatlarında büyük artışlar görülebilir

Ukrayna Tarım Bakanı Mykola Soloskyi tahıl koridoruna rağmen gıda fiyatlarında kış ayları öncesinde büyük artışların görülebileceğini söyledi. DÜNYA'ya konuşan Soloskyi, ülkelerin kış öncesinde depolarını doldurmak için normalden fazla alım yapmaları halinde yeniden çok yüksek fiyatlarla karşı karşıya kalılabileceğini belirtti.

Ukrayna Tarım Bakanı Mykola Soloskyi (Foto: Igor Tyshenko)

Ukrayna Tarım Bakanı Mykola Soloskyi tahıl koridoruna rağmen gıda fiyatlarında kış ayları öncesinde büyük fiyat artışlarının görülebileceğini söyledi. DÜNYA'ya konuşan Soloskyi, ülkelerin kış öncesinde depolarını doldurmak için fazla alım yapmaları halinde yeniden çok yüksek fiyatlarla karşı karşıya kalılabileceğini belirtti. Soloskyi sert geçmesi beklenen kış öncesinde ülkelerin böyle davranmaları doğal değil mi, siz ne tavsiye edersiniz? şeklindeki sorumuzu, “Ülkelere benim tavsiyem savaş durdurmaları olacaktır. Bunu savaş halindeki bir ülkenin bakanı olarak söylemiyorum” dedi.

Tahıl koridoru aracılığıyla taşınan miktarın 1,5 milyon tonu geçtiğini, ancak kapasitenin 5-6 milyon ton olduğunu belirten Soloskyi, lojistik ve güvenlikle ilgili koşulların karşılanması halinde bu potansiyelin tamamına ulaşılabilceğinin altını çizdi. Ellerindeki tahılın Tahıl koridoru aracılığıyla taşınmasının, eğer savaş kaynaklı olumsuz koşullar söz konusu olmazsa 1 yıl kadar sürmesini beklediklerini belirten Soloskyi, bu yıl Ukrayna kontrolü altındaki tarım arazilerinin yüzde 23-25% azaldığını,

bu nedenle 2021'deki 108 milyon tonluk hasata karşı bu yıl 67 milyon tonluk hasat beklediklerini de ifade etti. Ukraynalı bakan, Tahıl koridoru'nun başlarında ürün kalitesiyle ilgili olarak gündeme gelen bazı iddialar konusundaki sorularımızı da yanıtladı.

-Ağustos ayının başından bu yana 1 milyon tondan fazla Ukrayna tahılı sevk edildi. Tabii ki bu, küresel gıda pazarına katkısı açısından önemli bir miktar, ancak mevcut seviyenin çok üzerine çıkarılması gerektiğine dair bazı çağrılar var. Buradan ihraç ettiğiniz miktarı artırmak için herhangi bir plan var mı?

Tahıl koridoru aracılığıyla bugüne kadar sevk edilen Ukrayna tahılının miktarı 1,5 milyon tonu (1 milyon ton değil) geçti. Bunun büyük bölümünü mısır (973.000 ton), buğday (221.700 ton) ve ayçiçek yağı (54.299 ton), geri kalanını ise diğer tarım ürünleri oluşturdu. Esasında burada aylık 5-6 milyon tonluk bir kapasite söz konusu. Lojistik ve güvenlikle ilgili belirli koşullar karşılandığı takdirde bu potansiyelin tamamına ulaşabiliriz. Ukrayna'nın Ağustos ayında diğer kanallarla birlikte gerçekleştirdiği toplam tahıl ve tarım ürünü ihracatı 4,5 milyon ton oldu.

-Ukrayna'da taşınmayı bekleyen kaç milyon ton tahıl kaldı? Sevkiyatların ne kadar zamanda tamamlanmasını bekliyorsunuz?

Tahıl koridorundan tüm tahıl sevkiyatını bir yıl içinde tamamlamayı umuyoruz. Sevkiyatların tamamen bitirilmesi savaş kaynaklı gelişmeler, bombardımanlar veya başka nedenlerle kesintiye uğramazsa 1 yıl sürecektir. 1 Temmuz itibarıyla yaklaşık 22 milyon ton tahılımız vardı, ancak daha sonra bu yılın hasadına başlandı. Toplam beklenen 67 milyon ton ürünün şu ana kadar 26 milyon tonunu topladık. Bu miktarı ihraç edebilmek için limanlarda engellemeler ve bombardımanlar olmadan ve anlaşmaya dahil tüm tarafların desteğiyle 1 yıl sürecektir etkin bir sevkiyat sürecine ihtiyacımız var.

-Bu sezonun ürününün hasadı sona erdi mi? Özellikle buğday ve ayçiçeği tohumunda önceki yıllara göre bir değerlendirme yapmak mümkün mü?

2021'de 108 milyon ton ile tarihimizin en büyük hasadını yapmıştık. Ukrayna kontrolü altındaki tarım arazilerinin bu yıl yüzde 23-25% azalmasına rağmen, ortalama bir yıla kıyasla oldukça iyi olan 67 milyon tonluk hasat beklentimiz var. Buğday (19 milyon tondan fazla), arpa (5,5 milyon ton), kanola (yaklaşık 3 milyon ton) hasadı tamamlandı. Soya, ayçiçeği ve mısır hasadı başladı. Sırasıyla 10 milyon ton, 3,5 milyon ton ve 27 milyon ton ürün almayı bekliyoruz. Bazı çiftçiler şimdiden kış mahsullerini ekmeye başladılar.

“Savaş durdurulmalı”

- Ukrayna'nın Tahıl koridoru yoluyla ihracatı, son günlerde bir miktar artış görülse de küresel fiyatların düşmesine önemli katkıda bulundu. Fiyatların yeniden yükselmesi için hala ciddi bir tehdit olduğunu düşünüyor musunuz?

Bir dizi faktöre bağılı olarak gıda fiyatlarında yeni artışlar görebiliriz. Bunlardan biri, ülkelerin kış ayları öncesinde rezervlerini doldurmak amacıyla normalde yaptıklarından çok fazla alım yapmaları riski. Ülkelerin kış öncesinde depolarını doldurmak için fazla alım yapmaları halinde yeniden çok yüksek fiyatlarla karşı karşıya kalınabilir. Gıda fiyatlarında yine çok büyük artışlar görebiliriz. Bir diğer risk faktörü de Karadeniz limanlarının yeniden bloke edilmesiyle ilgili. Üçüncüsü ise ABD, Kanada, Arjantin ve Brezilya'da hasatın ne kadar iyi olacağı. Kuraklık nedeniyle onların da bazı zorluklarla karşılaştıklarını görüyoruz.

- Sert geçmesi beklenen kıştan önce rezervlerini artırmak istemeleri doğal değil mi? Onlara ne tavsiye edersiniz?

Ülkelere benim tavsiyem savaşı durdurmaları olacaktır. Bunu savaş halindeki bir ülkenin bakanı olarak söylemiyorum.

- Afrika'ya yeterince tahıl ürünü gönderilebildi mi? Ukrayna'dan kaç gemi Afrika ülkelerine hareket etti?

Daha fazlasını göndermek istiyor muyuz? Evet, sözleşme yükümlülüklerimizi yerine getirmek istiyoruz. Ağustos ayında, Etiyopya ve Yemen için BM Dünya Gıda Programı kapsamında iki gemi kiralandı. İki gemiyle 60.000 tonun üzerinde buğday gönderildi ve bunların 23.000 tonu Cibuti limanına teslim edildi.

- Tahıl koridoru başlamadan önce gemilerin sigortalanması konusunda ciddi endişeler vardı. Bu sorun çözülebildi mi?

Sigorta maliyetini düşürmek için bazı önlemler alındı ama yine de yüksek çünkü savaş sigortası pahalı. Ne kadar çok sevkiyat yapabilirsek ve Tahıl koridoru ne kadar uzun süre çalışırsa, sigorta fiyatımız o kadar iyi olur.

-Tahıl koridoru sevkiyatları ilk başladığında, saklanma koşulları nedeniyle bazı ürünlerde kalite problemi olduğu iddia edilmişti, bunun nedeni neydi? Benzer durumlarla daha sonra da karşılaştınız mı?

24 Şubat'tan önce tahılın bir kısmı zaten gemilere yüklenmişti ve içinde tahıl olan bu gemiler limanda beş ay bekledi. Gemilerdeki tahıl miktarı büyük değildi. Bu tahılın sahibi olan ve navlunu ödeyen tüccarlar daha sonra bu tahılı indirimli olarak sattılar. Bundan sonra tahılın kalitesiyle ilgili hiçbir sorunumuz olmadı. Tüm tahıllar normal koşullarda depolanıyor ve şu anda hasat ettiğimiz tahıl da standart koşullarda saklanacak. Herhangi bir kesinti olmazsa depoda çok fazla beklemeyecekleri için tahıl kalitesinde herhangi bir sorun olmayacağını düşünüyorum.

Tarım Kredi beklenen etkiyi oluşturmadi

Tarım Kredi ile zincir marketlerdeki ürün fiyatlarını karşılaştıran TBF Market Endeksi'ne göre, sadece çamaşır suyunda yüzde 9,68, mercimekte yüzde 9,30 oranında fiyat düşüşü görüldü.

Tüketici Birliği Federasyonu, Ağustos ayı TBF Market Endeksi verilerini açıkladı. Tüketici Birliği Federasyonu'nca yapılan açıklamada Tarım Kredi Kooperatifleri'ne bağlı marketlerde yaklaşık 30 üründe yapılan indirimin diğer marketlere yansımadığını görüldü. İndirim yapılan ürünlerde ise sadece çamaşır suyunda yüzde 9,68, mercimekte ise yüzde 9,30 oranında fiyat düşüşü gerçekleşti. Diğer yandan temmuz ayında 1.264,72 TL'ye dolan market sepetinin ağustos ayında 1.337,62 TL'ye dolduğunu açıklayan Tüketici Birliği Federasyonu, market sepetindeki bir aylık ortalama artışın yüzde 5,49 olduğu açıkladı.

Ocak 2022'den itibaren üç farklı ilde, yedi ayrı markette, paketlenmiş gıda, temizlik ve hijyen ürünlerinden oluşan 37 ürün grubunda yer alan 208 ürün üzerinde yaptıklarını kaydeden Tüketici Birliği Federasyonu Market Endeksi Çalışma Grubu Başkanı Aygül Öner, oluşturdukları TBF Market Endeksi verilerinin sonuçlarını her ay kamuoyu ile paylaştıklarını duyurdu.

Tarım Kredi Kooperatifleri'nde başlayan indirimin, diğer marketlere yansımadığını belirten Aygül Öner, Tarım Kredi Kooperatifleri indiriminin etkisiz kaldığını söyledi. Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın talimatıyla Tarım Kredi Kooperatifleri'ne bağlı marketlerde yaklaşık 30 üründe indirimle gidildiğini hatırlatan Aygül Öner, "Bu indirim ile birlikte diğer zincir marketlerde de fiyatların düşeceği öne sürülmüştü.

Tarım Kredi Kooperatifleri marketlerinde indirim uygulanan ürün grupları ile TBF Market Endeksi verileri kapsamındaki zincir marketlerdeki ürün fiyatları karşılaştırdığımızda; sadece çamaşır suyunda yüzde 9,68, mercimekte yüzde 9,30 oranında fiyat düşüşünün gerçekleşti. Bulgur, çay, makarna, nohut, süt, şeker, Türk kahvesi ve unda fiyat değişikliği olmadığı. Aksine ayçiçek yağında yüzde 2,90, bulaşık deterjanında yüzde 4,1, çamaşır deterjanında yüzde 10,7, fasulyede yüzde 29,9, peçetede yüzde 10,8, peynirde yüzde 11,1, pirinçte yüzde 16,5, salçada yüzde 22,2, tavukta yüzde 10, yumurtada yüzde 21,5, zeytinde yüzde 25,5 oranında artış gerçekleşti. Bu veriler ışığında, Tarım Kredi Kooperatifleri'ne bağlı marketlerdeki indirimin, sektörün diğer paydaşlarını etkilemediği, zincir marketlerdeki fiyatların aşağı inmesini sağlamadığı görüldü" dedi.

Ağustosta fiyatı en çok artan ilk beş ürün

Ürün Grubu	Artış (%)
Kuru Fasulye	29,91
Zeytin	25,53
Salça	22,26
Yumurta	21,50
Çikolata	16,67

Ağustosta fiyatı en çok azalan ilk beş ürün

Ürün Grubu	Artış (%)
Çamaşır Suyu	-9,68
Kırmızı Mercimek	-9,30
Yeşil Mercimek	-8,74
Maden suyu	-4,55
Bisküvi	0,00

8 aylık fiyat artışı yüzde 182,2

Bu yılın Ocak-Eylül döneminde fiyat artışının yüzde 182,20 olduğunu aktaran Aygül Öner, oranındaki artış baz alınarak yıl sonu için yapılan simülasyonda, Tüketici Birliği Federasyonu Market Endeksindeki artışın yüzde 223,20 civarında olacağı öngörüldüğünü bildirdi.

Enflasyonda yeni zirve: 80,2

Tüketici enflasyonunda yükseliş sürerken taze meyve sebze ile akaryakıttaki fiyat düşüşleri nedeniyle yıllık enflasyon yüzde 80,21'de kaldı. Son iki ayda yıllık enflasyon sadece 1.5 puan artarken ekonomistler eylül ve ekimde yüzde 85 ile zirvenin görülmesini bekliyor.

Enflasyon Mayıs 2021'den bu yana kesintisiz 15 aydır yükselişini sürdürüyor. Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) verilerine göre ağustosta aylık enflasyon yüzde 1,46 ile yüzde 2 olan beklentilerin altında kalırken, yıllık enflasyon da yüzde 80,21'e yükseldi. Son iki ayda sadece 1.5 puan yükselirken aylık ortalama artış hızı da geriledi. Aralık 2021'de yüzde 13,58 ile sert yükselen aylık enflasyon 2022 boyunca haziran ayına kadar hızlı artışını korudu. Ocakta yüzde 11,1, şubatta yüzde 4,81, martta yüzde 5,46, nisanda yüzde 7,25, mayısta yüzde 2,98, haziranda yüzde 4,95 artan aylık enflasyon temmuzda yüzde 2,37, ağustosta ise yüzde 1,46 artış gösterdi. İstanbul Ticaret Odası ve ENAG hesaplamalarından farklı olarak TÜİK verilerinde gözle görülür ivme kaybı yaşandı. Buna rağmen yıllık yüzde 80,21 enflasyon 1998 yılından beri görülen yeni en yüksek seviye oldu. Önceki gün yayınlanan Orta Vadeli Plan'da ise enflasyonun bu yıl sonunda öngörülen yüzde 65 seviyesinden önümüzdeki yıl yüzde 24,9'a düşeceği tahmin ediliyor.

TÜİK verilerine göre taze meyve ve sebze fiyatlarındaki düşüşün getirdiği etkiyle gıda grubunda beklentinin altında kalan aylık enflasyon ve benzin ile motorindeki fiyat düşüşleriyle ulaştırma grubundaki negatif enflasyon ağustos ayı enflasyonunda etkili oldu. Bunun yanı sıra eğitim ve sağlıkta yüksek fiyatlar gözlenmeye devam etti. İlaç fiyatları temmuzda olduğu gibi ağustos ayında da zam şampiyonları listesinde yer

alırken eylülde hem elektrik ve doğalgaz zammı hem de eğitim döneminin getirdiği zamlarla enflasyonun yüzde 85 seviyelerine doğru hareket etmesi bekleniyor.

Negatif reel faiz yeni zirvesine çıktı

TÜİK ile İTO endeksleri arasındaki fark neredeyse 20 puana ulaşarak rekor seviyeye çıktı. İstanbul Ticaret Odası öncü perakende verileri ağustosta yüzde 99,91 artış göstermişti. ENAG verilerine göre ise yıllık enflasyon ağustosta yüzde 181,37'ye çıktı. Öte yandan Merkez Bankası'nın ağustos ayında politika faizini yüzde 13'e indirmesiyle birlikte enflasyon ile politika faizi arasındaki fark 67.21 puana yükseldi. Gelişmekte olan ülkeler arasında Türkiye negatif reel faiz oranıyla zirvede yer alıyor.

Eylül ve ekimde yüzde 85 ile tepe görülebilir

TÜİK verilerine göre çekirdek TÜFE göstergelerinden "B" ağustosta yıllık yüzde 68,46'dan yüzde 72,53'e, "C" endeksi ise yüzde 61,69'dan yüzde 66.08'e çıktı. Hizmet enflasyonu da yükselmeye devam etti ve temmuzdaki yüzde 51,45'ten ağustosta yüzde 54,3'e yükseldi. Uzmanlar manşet enflasyonda gerçekleşme piyasa beklentilerinin altında kalsa da artışın devam ettiğini ve hizmet fiyatlarındaki katılık ve arz şoklarının yanı sıra talep kaynaklı ikincil etkiler gibi kırılğanlıklar enflasyon dinamiklerini bozmayı sürdürdüğünü vurguladı. Önümüzdeki iki ayda enflasyonu düşürecek bir önemli politika aksiyonu beklemeyen analistler, tüketici enflasyonunun yılsonunda yüzde 70'e gerilemeden önce eylül-ekim aylarında yüzde 85 üzerinde tepe yapmasını bekliyor.

En fazla fiyat artışı üniversite eğitim giderlerinde

Tüketici fiyatları bazında ağustosta en fazla fiyat artışı yüzde 24,24 ile üniversite eğitim giderlerinde yaşandı.

Tüketici fiyatları bazında ağustosta en fazla fiyat artışı yüzde 24,24 ile üniversite eğitim giderlerinde, en fazla fiyat düşüşü ise yüzde 8 ile kümes hayvanları etinde görüldü.

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) verilerine göre, geçen ay üniversite eğitim giderlerindeki artışı yüzde 16,72 ile ilaçlar, yüzde 14,21 ile meyve ve sebze suları, yüzde 10,14 ile reçel, marmelat ve bal izledi.

Ağustosta fiyatı en çok artış gösteren diğer ürünler arasında yüzde 9,87 ile yumurta ve yumurta ile ilgili ürünler, yüzde 9,78 ile pirinç, yüzde 8,51 ile konserve edilmiş veya işlenmiş sebze ve sebze içerikli ürünler, yüzde 7,22 ile buzdolabı, dondurucu, donduruculu buzdolabı, yüzde 7,09 ile şekerlemeler, çikolatalar ve kakao ürünleri ve yüzde 6,10 ile çay ve diğer demlendirilen içecek çeşitleri yer aldı.

Geçen ay en fazla fiyat düşüşü ise yüzde 8 ile kümes hayvanları etinde oldu. Bunu yüzde 7,79 ile kişisel ulaştırma araçlarının yakıt ve yağları, yüzde 6,72 ile sebze (patates ve bazı yumru bitkiler hariç), yüzde 5,89 ile taze meyveler, yüzde 3,23 ile patates ve bazı yumru bitkiler, yüzde 2,33 ile kuzu, koyun, keçi eti takip etti.

Ağustosta fiyatı en çok azalış gösteren diğer ürünler arasında yüzde 2,16 ile margarin, yüzde 1,03 ile diğer katı ve sıvı yağlar, yüzde 0,98 ile makarna çeşitleri ve yüzde 0,06 ile kadın giyim sıralandı.

TÜİK'in tüketici fiyatları endeksine göre, ağustosta aylık bazda fiyatları en fazla artan ürünlerle bunların bir önceki aya göre değişim oranları şöyle:

Üniversite eğitim	24,24
İlaçlar	16,72
Meyve ve sebze suları	14,21
Reçel, marmelat ve bal	10,14
Yumurta ve yumurta ile ilgili ürünler	9,87
Pirinç	9,78
Konserve edilmiş veya işlenmiş sebze ve sebze içerikli ürünler	8,51
Buzdolabı, dondurucu, donduruculu buzdolabı	7,22
Şekerlemeler, çikolatalar ve kakao ürünleri	7,09
Çay ve diğer demlendirilen içecek çeşitleri	6,10

Ağustosta fiyatı en fazla düşen veya en az artan seçilmiş ürünler ile bir önceki aya göre değişim oranları ise şöyle:

Kümes hayvanları eti	-8,00
Kişisel ulaştırma araçlarının yakıt ve yağları	-7,79
Sebze (patates ve bazı yumru bitkiler hariç)	-6,72
Taze meyveler	-5,89
Patates ve bazı yumru bitkiler	-3,23
Kuzu, koyun, keçi eti	-2,33
Margarin	-2,16
Diğer katı ve sıvı yağlar	-1,03
Makarna çeşitleri	-0,98
Kadın giyim	-0,06

OVP'de aslan payı Hazine'ye

2023-2025 Orta Vadeli Program'a (OVP) göre, genel bütçe kapsamındaki kamu idarelerinin 2023 yılı ödenek tavan tekliflerinde Hazine ve Maliye Bakanlığı başı çekti.

Genel bütçe kapsamındaki kamu idarelerinin 2023 yılı ödenek teklifi tavanlarının toplamı 4 trilyon 93 milyar lirayı geçerken, ödenekte aslan payı 2 trilyon 80 milyar lirayla Hazine ve Maliye Bakanlığına ayrıldı. Bu bakanlığı, Milli Eğitim ile Sağlık bakanlıkları izledi.

2023-2025 yıllarına ilişkin Orta Vadeli Program'dan (OVP) yapılan derlemeye göre, Program'da genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri ile özel bütçeli idarelerin 2023 yılı bütçe ödenek teklif tavanlarına yer verildi. Buna göre, genel bütçe kapsamındaki kamu idarelerinin, 2023 yılı ödenek teklifi tavanlarının toplamı 4 trilyon 93 milyar 170 milyon 949 bin lira oldu.

Çeşitli kamu kuruluşlarının bütçe açıklarının finansmanına dönük transfer ödeneği de buradan karşılandığı için Hazine ve Maliye Bakanlığına 2 trilyon 80 milyar 666 milyon 192 bin lira ödenek ayrıldı. Milli Eğitim Bakanlığı 435 milyar 351 milyon 82 bin lirayla ikinci sırada yer alırken, bu kurumu 292 milyar 346 milyon 556 bin lira ödenek tavanıyla Sağlık Bakanlığı izledi.

Milli Savunma Bakanlığına 182 milyar 770 milyon 968 bin lira, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığına 160 milyar 348 milyon 125 bin lira, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığına 149 milyar 868 milyon 618 bin lira ödenek tahsis edildi.

Karayollarına 118 milyar lira ayrıldı

OVP’de özel bütçeli idarelerin 2023 yılı bütçesi ödenek teklif tavanları da yer aldı. Karayolları Genel Müdürlüğüne 118 milyar 649 milyon 633 bin lira, Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğüne 51 milyar 142 milyon 897 bin lira, Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumuna 14 milyar 437 milyon 910 bin lira, Orman Genel Müdürlüğüne 13 milyar 1 milyon 194 bin lira, Ceza İnfaz Kurumları ile Tutukevleri İş Yurtları Kurumuna 6 milyar 962 milyon 535 bin lira bütçe ödeneği ayrıldı.

2023 yılı bütçesi ödenek teklif tavanları (TL)

Kurum	2023 Ödenek Tavanı
Türkiye Büyük Millet Meclisi	5.249.583.000
Cumhurbaşkanlığı	6.637.060.000
Anayasa Mahkemesi	260.919.000
Yargıtay	1.276.421.000
Danıştay	805.407.000
Hakimler ve Savcılar Kurulu	312.551.000
Sayıştay	1.292.458.000
Adalet Bakanlığı	72.383.054.000
Milli Savunma Bakanlığı	182.770.968.000
İçişleri Bakanlığı	32.631.038.000
Dışişleri Bakanlığı	16.778.583.000
Hazine ve Maliye Bakanlığı	2.080.666.192.000
Milli Eğitim Bakanlığı	435.351.082.000
Sağlık Bakanlığı	292.346.556.000
Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı	52.242.481.000
Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı	149.868.618.000
Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı	15.772.982.000
Kültür ve Turizm Bakanlığı	11.428.837.000
Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı	14.904.608.000
Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı	24.321.048.000
Ticaret Bakanlığı	17.103.506.000
Gençlik ve Spor Bakanlığı	66.544.532.000
Tarım ve Orman Bakanlığı	80.295.454.000
Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliği	114.297.000
Milli İstihbarat Teşkilatı Başkanlığı	7.729.120.000
Jandarma Genel Komutanlığı	76.073.628.000
Sahil Güvenlik Komutanlığı	4.986.900.000
Emniyet Genel Müdürlüğü	116.888.293.000
Diyanet İşleri Başkanlığı	35.910.653.000
Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı	6.825.405.000
Gelir İdaresi Başkanlığı	13.008.334.000
Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü	3.068.236.000
Meteoroloji Genel Müdürlüğü	1.603.859.000
Göç İdaresi Genel Müdürlüğü	9.508.170.000
Avrupa Birliği Başkanlığı	2.129.297.000
Devlet Arşivleri Başkanlığı	362.941.000
İletişim Başkanlığı	1.631.576.000
Milli Saraylar İdaresi Başkanlığı	669.800.000
Strateji ve Bütçe Başkanlığı	90.914.195.000
Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı	160.348.125.000
İklim Değişikliği Başkanlığı	154.182.000
Genel Bütçe Kapsamındaki Kamu İdareleri Toplamı	4.093.170.949.000

Erdoğan: 2 bin lira ve altındaki icralık borçları tasfiye ediyoruz

Cumhurbaşkanı Erdoğan, icralık borçlara yönelik düzenlemenin ayrıntılarını açıkladı. Erdoğan, "15 Ağustos 2022'den önce icra takibi başlatılmış 2 bin lira ve altındaki alacakların gider gösterilerek vergiden düşürülebilmesini ve tasfiyesini sağlıyoruz. Yaklaşık 10 milyon dosya ve yaklaşık 5,5 milyon vatandaşımız icra takibinden kurtulmuş olacak" dedi.

Cumhurbaşkanlığı Kabinesi, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan başkanlığında toplandı.

2 saat süren toplantı sonrası Cumhurbaşkanı Erdoğan, icralık borçlara ilişkin düzenlemeyi duyurdu.

Erdoğan, "Vatandaşlarımızın bir kısmını icra takibine uğramasına yol açan 2 bin lira ve altındaki borçları tasfiye ediyoruz. 15 Ağustos 2022 tarihinden önce icra takibi başlatılmış 2 bin lira ve altındaki alacakların gider gösterilerek vergiden düşürülmesi ve tasfiyesini sağlıyoruz. Varlık yönetim şirketlerine devredilmiş alacaklar da buna dahildir. Yaklaşık 10 milyon dosya ve 5,5 milyon vatandaşımız icra takibinden kurtulmuş olacaktır" dedi.

Erdoğan'ın açıklamalarından satır başları şöyle:

* Ülkemize yönelik tacizleri artıran Yunanistan ne siyasi ne ekonomik ne askeri bakımdan dengimiz olmadığı için muhatabımız da değildir.

* Geçtiğimiz hafta açıklanan 2022 ikinci çeyrek büyüme rakamları Türk ekonomisinin yükselişine devam ettiğini göstermiştir. Bu tablo yatırım, istihdam, ihracat ve cari fazlayla büyüme esasına dayanan programımıza uygun şekilde yolumuza devam ettiğimizin işaretidir.

* Bu yılın ilk çeyreğinde yüzde 7,5 olan oran ikinci çeyrekte yüzde 7,6 olarak gerçekleşmiştir. Hem OECD hem de G-20 içinde en yüksek büyüme kaydeden ikinci ülke konumundayız.

* Dengeli büyümemizin içindeki makine teçhizat yatırımı harcamanın ortalamanın neredeyse iki kat olması gelecekte daha ileri seviyelere ulaşma umudumuzu güçlendiriyor.

* Turizmde de hamdolsun hedeflerin üzerinde bir gerçekleşme doğru gidiyoruz. Ülkemizin her yerinde otellerde, uçaklarda, turizm tesislerinde boş yer bulmanın neredeyse imkansız olduğu sezon geçiriyoruz.

* Yılın ilk 6 ayındaki cari işlemler dengemiz enerji hariç bakıldığında 8.1 milyar dolar fazla vermiştir. Enerji dahil cari fazla vermek için çalışmalarımızı artan bir şekilde sürdürüyoruz.

"Enflasyon yılbaşından sonra hızla düşüşe geçecek"

* Enflasyon hala en ciddi sorunumuz olmayı sürdürüyor. Dünyanın her ülkesi kendi ekonomik gerçekliğine göre son 40-50 yılda eşi benzeri görülmemiş enflasyon tehdidi ile mücadele ediyor. Türkiye olarak inşallah yılbaşından sonra ülkemizdeki enflasyonun hızlı bir şekilde inişine şahitlik edeceğiz. Önce 40'lı ardından 30'lu yıl sonuna kadar da 20'li rakamlarla çıkmayı planlıyoruz.

"OVP ile bir çok tedbiri hayata geçireceğiz"

* Tüm bakanlıklarımızın, kurumlarımızın katılımıyla hazırlanan orta vadeli program 2023-2025 yılları arasındaki çalışmalarımızın rehberi olacaktır. Ülkemizin kalkınma potansiyeli, istihdamı artıran, ihracat temelli büyümeyi hedef alan strateji uygulayacağız. Hizmet gelirlerindeki artışın düzenli şekilde sürmesini bekliyoruz.

* İhracatımızı ülke ve ürün çeşitliliğiyle sürdüreceğiz. Enerji dahil her alanda ülkemizin imkanlarını harekete geçirecek projelere öncelik vereceğiz. Finansal ve fiyat istikrarını hedeflediğimiz seviyeye getirmek istiyoruz. Gençlerimiz ve kadınlarımız başta olmak üzere çalışmak isteyen herkese istihdam sağlayacağız. Bütçe disiplininin taviz vermeyeceğiz.

* Kamu açıklarını azaltma, bütçe dengelerini güçlendirme yönünde sürekli tahkim edeceğiz. Yeşil dönüşümün gerçekleştirilmesi de orta vadeli programın önemli

unsurları arasındadır. Program sonunda milli gelirimizi 1 trilyonun üzerine çıkarmayı hedefliyoruz.

* Asgari ücretten emekli ve memur maaşlarını yükseltmeye, sosyal yardım programlarını yeni bir anlayışla ele alarak pek çok tedbiri adım adım hayata geçireceğiz. Çünkü Resmi Gazete'de yayınlanan orta vadeli program bu mücadelenin yol haritasıdır.

* Her şeye rağmen satın alma paritesi itibarıyla ülkemizin dünya milli gelir sıralamasında 11'inciliğe yükselmesini önemli başarı olarak görüyoruz. Toplam milli gelir sıralamasında dünyada ilk 10'a gireceğimizin çok uzak olmadığına yürekten inandığımı söylemek isterim.

* Meclisimizin de takdiriyle yürürlüğe girecek 2023 bütçemizi ülkemizin hedeflerine doğru atmış olduğumuz yeni ve önemli adımların zemini kılmak istiyoruz. Ne seçim süreci ne iç ve dış gelişmenin 85 milyon geleceği bakımından kritik öneme sahip programı ve bütçe dengelerini bozmasına rıza göstermeyeceğiz.

"2 bin lira ve altındaki borçları tasfiye ediyoruz"

* Vatandaşlarımızın bir kısmını icra takibine uğramasına yol açan 2 bin lira ve altındaki borçları tasfiye ediyoruz.

* 15 Ağustos 2022 tarihinden önce icra takibi başlatılmış 2 bin lira ve altındaki alacakların gider gösterilerek vergiden düşürülmesi ve tasfiyesini sağlıyoruz.

* Varlık yönetim şirketlerine devredilmiş alacaklar da buna dahildir. Yaklaşık 10 milyon dosya ve 5,5 milyon vatandaşımız icra takibinden kurtulmuş olacak.

"Doğalgaz desteğimiz bu yıl da sürecektir"

* 2022-2023 eğitim öğretimle ilgili hazırlıklarını yürüten ihtiyaç sahibi ailelerimize, Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma vakıflarımıza ilave kaynak aktarımı yaptık.

* İhtiyaç sahibi ailelerimizin ilçelerindeki vakıflara başvurmaları gerekiyor. Doğalgaz tüketim desteği programını bu yıl da sürdüreceğiz. Ev sahibi veya kiracı, tüm vatandaşlarımız 5 Eylül'den itibaren e-devlet üzerinden başvurularını yapabilirler.

* Kronik hastaların, yaşam destek cihazlarına bağlı ailelere doğalgaz desteği yüzde 5 fazlasıyla yapılacaktır. Şartları tutmadığı için diğer yardımlardan yararlanamayan 831 bin vatandaşımıza Temmuz ayında 427 milyon destek sağlamıştık. 1.6 milyon kişinin 1 milyar lirayı bulan Ağustos ayı ödemelerini 7 Eylül'de gerçekleştiriyoruz.

İngiltere'nin yeni başbakanı Truss oldu

Truss, İngiltere'de Muhafazakar Parti'nin yeni lideri ve ülkenin yeni başbakanı oldu.

İngiltere'de yeni başbakan belli oldu. Ülkenin şahin politikalarıyla ünlü eski dışişleri bakanı Liz Truss, birçok skandalın ardından görevinden ayrılan Boris Johnson'un yerine geçecek isim oldu.

Ülke nüfusunun yüzde 1'inden azını oluşturan Muhafazakar Parti üyelerinin, istifa eden Boris Johnson'ın yerine yeni parti liderlerini seçmek için oy kullandığı süreç bugün tamamlandı. Seçimde son tura Liz Truss ve Rishi Sunak kalmıştı.

Muhafazakar parti üyelerinin 81 bin 326'sı Truss'ın yeni liderleri olması için oy kullanırken, rakibi Rishi Sunak 60 bin 399 oy aldı.

Sonuçlar açıklandıktan sonra Truss yaptığı açıklamada, "Önümüzdeki iki yılda somut sonuçlar getireceğimizi göstermemiz gerekir. Vergileri düşürüp ekonomimizi büyütmek için cesur bir plan açıklayacağım. Enerji krizinde çözüm getireceğim, enerji faturaları ve uzun vadeli enerji tedariki sorunlarımız üzerinde çalışacağım." diye konuştu.

Muhafazakar Parti üyeleri yeni liderlerini seçince, bu partinin Avam Kamarası'nda çoğunluğu bulunması nedeniyle partinin lideri de otomatik olarak başbakan oluyor. Başbakanlığa aday olanlar önce Muhafazakar Parti milletvekillerinin oylarıyla elenmiş ve en sona kalan iki aday da parti üyelerinin oylarına sunulmuştu. Bu iki kişi, Dışişleri

Bakanı Liz Truss ve eski Maliye Bakanı Rishi Sunak'tı. Partiye 3 Temmuz 2022 ve öncesinde katılmış olanlar 2 Eylül'e kadar internet üzerinden veya posta yoluyla oy kullandı. Partinin kaç üyesi olduğu ise bilinmiyor. Zira İngiltere'de partiler üye sayılarını açıklamak zorunda değil. 2019'daki liderlik seçiminde 160 bin kişi oy kullanmıştı. Muhafazakar Parti, üye sayılarının o günden bu yana arttığını söylüyor. Bir Başbakan istifa açıklaması yaptığında bu otomatik olarak bir genel seçim anlamına gelmiyor. İngiltere'de bir genel seçim, en geç Ocak 2025 tarihine kadar yapılmalı. Ama yeni başbakan bu tarihten önce seçim kararı alma yoluna gidebilir.

Truss kimdir?

Savunduğu politikalarla "Demir Leydi" lakaplı eski Başbakan Margaret Thatcher'a benzetilen Truss, Boris Johnson'un istifasının ardından boşalan Muhafazakar Parti liderliği için yapılacak oylamaya kalan 2 adaydan biri oldu.

Tam adı Mary Elizabeth Truss olan İngiltere Dışişleri Bakanı, 1975'te Oxford'da dünyaya geldi.

Oxford Üniversitesinde, felsefe, politika ve ekonomi bölümünden mezun olan Truss, uluslararası bir petrol şirketinde yönetim muhasebecisi olarak çalıştı.

Eski İngiltere Başbakanı David Cameron'un Muhafazakar Partinin "A listesine" almasının ardından Truss, 2010'da South West Norfolk'tan milletvekili seçildi. Truss, 2012'de Eğitim Bakanı olarak Cameron hükümetinde kabineye girdi.

Sonraki yıllarda kurulan hükümetlerde çeşitli görevlere getirilen Truss, Eylül 2021'de İngiltere Dışişleri Bakanlığı görevine getirildi.

Truss, Dışişleri Bakanlığı öncesi Uluslararası Ticaret Bakanı olarak imzaladığı anlaşmalarla adını duyurmayı başardı.

Uluslararası Ticaret Bakanlığını "Instagram Bakanlığına" çevirmekle suçlanan Truss, bu eleştirilere kulak asmayan bir görünüm sergiledi. Truss, Instagram hesabından, bazen çiftliklerde kuzu veya buzağı severken bazen kendisini uçak gemisinde ve tank üstünde gösteren bazen de dünya başkentlerine ziyaretler yapan güçlü kadın imajı veren fotoğraflar paylaştı.

Parlak kırmızı, elektrik mavisi veya hardal sarısı giyen ve fotoğraflarında İngiliz bayrağının görülmesine özellikle dikkat eden Truss'ın Demir Leydi'ye öykündüğü öne sürülüyor.

"İngiltere'de Dışişleri Bakanlığı koltuğuna oturan ikinci kadın" olan Truss, uzun süredir İran'da tutuklu bulunan iki İngiltere vatandaşının serbest bırakılmasını sağladı.

Rusya-Ukrayna Savaşı'nda Kiev yönetimine verdiği destek ve Moskova'ya yönelik yaptırımlarda oynadığı rol de dikkati çekti.

İngiltere'nin üçüncü kadın başbakanı

Truss, vergilerin düşürülmesi ve savunma harcamalarının artırılmasına yönelik görüşleriyle Muhafazakar Partideki popülaritesini artırdı.

Evli ve 2 kız çocuk annesi Truss, İngiltere'nin üçüncü kadın başbakanı oldu.

Her ne kadar parti üyeleri arasında popülaritesi fazla olsa da eleştirmenler, Truss'ın dünyada devam eden enflasyon sorunu ve Ukrayna'daki savaş sürecinde İngiltere'yi yönetecek ağırlıktan yoksun olduğunu savunuyor.

Tarımda verilerin anlamsızlaştığı bir dönemdeyiz

Ali Ekber YILDIRIM

06 Eylül 2022 Salı

Son dönemde açıklanan verilerin ne kadar anlamsızlaştığının farkında mısınız? Enflasyon verileri açıklanıyor, kimse inanmıyor. Tarımda girdi fiyatları açıklanıyor kimse umursamıyor. Zamlar üst üste gelince maliyetler daha da yükseliyor. Üretenin de tüketeninde memnun olmadığı, şikayet ettiği bir dönemi yaşıyoruz.

Son bir ayda tarım ve gıda ile ilgili açıklanan verilere daha yakından bakıldığında söylemek istediğimiz daha iyi anlaşılacaktır. Dün (5 Eylül'de) ağustos ayı enflasyon verileri açıklandı.

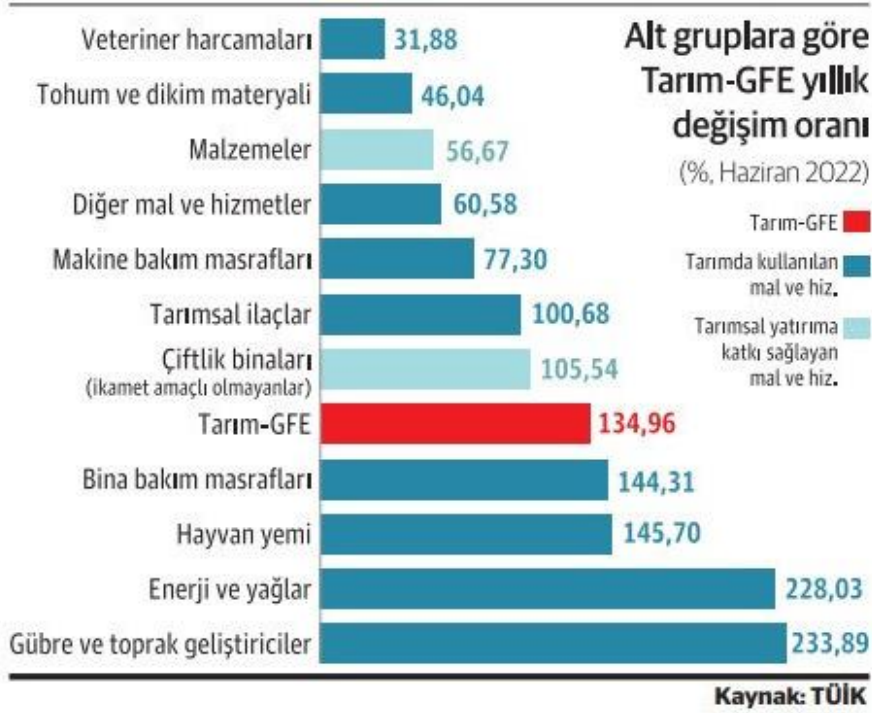
Türkiye İstatistik Kurumu'nun (TÜİK) açıkladığı verilere göre, Ağustos ayında Tüketici Fiyat Endeksi (TÜFE) aylık bazda yüzde 1,46 artarken yıllık bazda yüzde 80,21 arttı.

Gıda ve Alkolsüz içkilerde yıllık artış enflasyonun 10 puan üzerinde. Ağustos ayı gıda enflasyonu yüzde 90,25 oldu. Aylık artış ise yüzde 0,85 olarak gerçekleşti. Geçmiş yıllarda Ağustos gıda enflasyonu eksi olurdu.

Girdi fiyatları

	08/2021	27/07/2022	26/08/2022	08/2022-07/2022 değişim (%)	08/2021-08/2022 değişim (%)
Gübreler (TL/Ton)					
A. Sülfat %21	2.830	7.250	7.000	-3,4	147
A. Nitrat %26	2.700	7.300	7.300	0,0	170
ÜRE	4.807	13.500	13.800	2,2	187
DAP	6.760	17.200	18.400	7,0	172
20.20.0	4.242	11.150	11.800	5,8	178
Mazot (TL/Litre)	7,37	24,62	26,94	9,3	266
Yemler					
Besi yemi (TL/ton)	2.890	6.259	6.405	2,3	121,6
Süt yemi (TL/ton)	3.074	6.858	6.839	-0,3	122,5
Zirai ilaçlar					
Decis (1 Lt)	195	400	350	-12,5	80
Koruma çaptan WP	60	180	180	0	200
Sumround	55	180	140	-22	155
Elektrik (krş/kwh)	104,1	207,9	207,9	0	99,7

Kaynak: TZOB

İndirim yapılan ürünlerde bile fiyatlar arttı

TÜİK enflasyon verilerini açıklarken fiyatı en çok artan 10 ürün ile fiyatı en çok azalan 10 ürünü de açıklıyor. Ağustos ayında gıda ve tarım ürünlerine bakıldığında fiyatı en çok artan gıda ürünleri; meyve ve sebze suları, reçel, marmelat ve bal, konserve, yumurta, pirinç, şekerlemeler, çikolatalar, kakao ve çay.

Fiyatı en çok artanlar listesinde Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın talimatıyla fiyatı Tarım Kredi Kooperatifleri marketlerinde düşürüldüğü söylenen ürünler de var. Yumurta, pirinç, çay, bal, salça (konserve), şeker gibi ürünler indirim listesinde yer alsa da fiyatı en çok artanlar arasında yer alması dikkat çekiyor.

Fiyatı en çok artan ürünlerin bir bölümü daha çok kışın tüketilen konserve, reçel gibi ürünler. Bugünlerde ev salçası, reçel yapanlar maliyetlerin çok arttığından şikayet ediyor. Geçmiş yıllarda Ağustos'ta ürünler ucuz diye satın alınarak kışlık konserve, salça, reçel yapılıyordu. Ağustos'ta bu ürünler fiyatı en çok artanlar listesinde ise kışın ne kadar zor geçeceğinin habercisi.

Fiyatı en çok artan ürünler arasında devletin kontrolündeki şeker ve çay da var. Devletin kontrol edemediği ve enflasyonla mücadelede de başarılı olunamadığını gösteriyor.

Fiyatı en az artan gıda ürünlerine bakıldığında beyaz et, sebze, taze meyve, patates, kırmızı et, margarin, makarna. Bu ürünler de bir bölümü Tarım Kredi marketlerinde indirim uygulanan ürünler. Fakat tüketici bu ürünlerde indirim olduğuna veya fiyatının düştüğüne inanmıyor.

Üretici Fiyat Endeksi yüzde 143,75

TÜİK sadece tüketici fiyat endeksini değil, üretici fiyat endeksini de açıkladı. Ağustos ayında üretici fiyat endeksi yıllık yüzde 143,75 artış gösterdi. Ağustosta yıllık olarak en yüksek artış yüzde 348,39 ile elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirmede gerçekleşti. İkinci sırada yüzde 239,24 ile ham petrol ve doğal gaz var. Gıda ürünlerindeki artış yüzde 141,46 oldu. Bunun anlamı önümüzdeki aylarda bu yüksek fiyat artışları ürünlere yansiyacak ve enflasyondaki artış devam edecek.

Veriler inandırıcı gelmiyor

TÜİK verileri açıkladıktan sonra bizler de gazeteci olarak sosyal medyada, gazete yazılarımızda paylaşıyor ve yorumluyoruz. Tüketicilerden anında ciddi tepkiler yükseliyor. Büyük bölümü enflasyon verilerine inanmıyor. Açıklanan verilerle kendi yaşadığı, satın aldığı ürünlerin fiyatlarını karşılaştırıyor ve fiyatların çok daha yüksek olduğunu ifade ediyor. Örneklerle açıklayanlar var. Bir okurumuz; “marka vermeyeceğim ama kıyaslama aynı marka. Peynir 69, 90 TL’den 159 TL’ye, salça 8,30 TL’den 24,50 TL’ye, pirinç 13.50 TL’den 26,60 TL’ye yağ vs. girmeyeceğim, un vs. demeyeceğim, 3 haneden aşağıya artan ürün var mı?” diye soruyor.

Başka bir okurumuz “et fiyatlarının düşmesi ne kadar tuhaf” diye şaşıyor. Herkes şaşkın, herkes verilere kuşkuyla bakıyor. Verilerin bu kadar anlamsızlaştığı bir dönem yoktur herhalde. Verileri açıklayanlar bile bunların doğruluğuna inanıyor mu acaba?

Girdi fiyatlarındaki artış ürün fiyatlarının çok üstünde

Geçen hafta Türkiye Ziraat Odaları Birliği (TZOB), Ağustos ayı tarımsal girdi fiyatlarındaki artışı açıkladı. Ağustos 2021’den Ağustos 2022 döneminde girdi fiyatlarındaki artışlara bakıldığında mazottaki artış yüzde 266, Üre gübresinde yüzde 187, DAP gübresinde yüzde 172, 20.20.0 gübresinde yüzde 178, Amonyum nitrat yüzde 26 gübresinde fiyat artışı yüzde 170 olarak gerçekleşti.

Zirai ilaçlar da yüzde 80 ile yüzde 200, elektrikte yüzde 99,7 artış olurken hayvancılık yapan çiftçiler için en önemli gider kalemini oluşturan yemde de artışlar yüzde 120’nin üzerinde. Besi yeminde Ağustos 2021- Ağustos 2022 döneminde yüzde 121,6 oranında, süt yeminde ise yüzde 122,5 oranında artış gerçekleşti.

TÜİK ise 22 Ağustos’ta Haziran 2022 dönemine ait tarımsal girdi fiyatlarındaki artış oranlarını açıkladı. TÜİK’e göre 2022 Haziran ayında yıllık tarımsal girdi fiyatları yüzde 134,96 artarken, aylık olarak yüzde 7,92 artış kaydedildi.

Gübre de fiyat artışı yüzde 233,89 artarken, mazot, enerji ve yağlarda yüzde 228,03 artış oldu. Hayvan yeminde yüzde 145,7, zirai ilaçlarda yüzde 100,68 oranında artış kaydedildi.

Hem Türkiye Ziraat Odaları Birliği hem de devletin resmi kurumu TÜİK’in tarımsal girdi fiyatlarına bakıldığında yüzde 100’ün altında kalan bir girdi fiyatı yok. Hepsinde artış yüzde 100’ün üzerinde. Mazot ve gübre gibi temel girdilerde fiyat artışı yüzde

200'ün de üzerinde. Bu durumda Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan tarafından bugüne kadar açıklanan buğday, arpa, mısır, fındık, üzüm, çay alım fiyatlarının hepsi girdi maliyetlerinin altında kaldı.

Bu veriler doğruysa çiftçi girdi fiyatları karşısında ezildi. Üretim için yaptığı masraf elde ettiği ürünün fiyatının altında. Yani zararına üretiyor.

Zamlar devam ediyor

Tarımsal girdi fiyatları açıklandıktan sonra aynı hafta içersinde elektrik ve doğalgaza yine zam yapıldı. Elektrikte tarımsal sulamaya yüzde 20, sanayiye yüzde 50 zam yapılırken doğalgazda konutlarda yüzde 20, sanayide yüzde 50,8 zam yapıldı.

Çiftçiler yakın zamana kadar elektrik faturalarını ödeyemiyor diye devlet bir kolaylık sağladı. Resmi Gazete'de 18 Ağustos'ta yayınlanan Cumhurbaşkanlığı Kararı ile elektrik faturalarını ödeyemeyen çiftçilere ve birliklere faturalarını ödemeleri için sıfır faizli 10 milyon liraya kadar kredi verilmesi kararlaştırıldı.

Çiftçi faturasını ödeyemiyor diye sıfır faizli kredi çıkarılırken elektriğe bir daha zam yapılmasının anlamı ne?

2022 destekleri açıklanmadı

Bütün bunlar yaşanırken Eylül ayına geldik henüz 2022 ürünü tarım destekleri açıklanmadı. Birçok üründe ekim yapıldı, hasat yapıldı, ürün satıldı ama destekler daha ne kadar destek verileceği belli değil. Gübre, mazot, yem başta olmak üzere desteklerde yüzde 100 artış yapılsa bile bir anlam ifade etmeyecektir. Artık yıllık değil aylık destekler açıklanmalı. Artan mazot, gübre, yem fiyatları karşısında çiftçiye aylık destekler ödenmeli. Çiftçi üretimde tutulmalı, üretim olmazsa açlık da olur, kıtlık da.

Özetle, tarımda açıklanan veriler, yapılan zamlar, uygulanan yanlış politikaların sonucunda üretici de tüketici de deyim yerindeyse kan ağlıyor. Kimse devletin açıkladığı resmi verilere, söylenen sözlere inanmıyor. Resmi Gazete'de 4 Eylül'de yayımlanan Orta Vadeli Program'da (2023-2025) gıda enflasyonun program döneminde tek haneye indirilmesi öngörülüyor. Buna kimse inanmıyor elbette. Bunu yazarlar inanıyor mu? Ya da halkı kandıracaklarını mı sanıyorlar?

TÜİK fiyat endekslerini açıklamıştır!

Alaattin AKTAŞ

06 Eylül 2022 Salı

✓ Hani "İzahı olmayanın mizahı olur" denir ya, izahı olmayan bu enflasyona da artık başka türlü yaklaşmak mümkün değil.

✓ "İlan edilen enflasyon oranı yetkililerce ziyadesiyle memnuniyetle karşılanmış, vatandaş ise bu oranlara şiddetle karşı çıkmıştır.

Türkiye İstatistik Kurumu, kısa adıyla TÜİK, fiyat endekslerinin ağustos ayındaki gerçekleşmesini dün kamuoyunun bilgisine sunmuştur.

Verilen bilgiye göre geçen ay tüketici fiyatları endeksi, yani TÜFE yüzde 1.46, yurtiçi üretici fiyatları endeksi, yani Yİ-ÜFE yüzde 2.41 artış kaydetmiştir.

Açıklanan bu oranlar hükümet kanadında ziyadesiyle memnuniyet yaratmıştır.

Vatandaşlar ise özellikle kendilerini yakinen ilgilendiren, ücret ve maaş artışlarında dikkate alınan TÜFE artışını müstehzi ifadelerle karşılamış ve bu oranın gerçek fiyat artışını yansıtmaktan çok uzak kaldığını dile getirmiştir.

Hatta kimi vatandaşlar bu konuda kızgınlıklarını ifade etmişse de, bu durum ne fiyat endekslerini açıklayan İstatistik Kurumu yetkilileri tarafından, ne de hükümet eden yetkililer tarafından dikkate alınmıştır.

★★★

TÜİK'in dün açıkladığı ağustos verilerini yıllar önce kaleme alsaydık herhalde buna benzer bir dille yazardık. Başlık da oranın ne olduğu değil, böyle bir açıklama yapıldığı olurdu.

Aslında bugün için de böyle bir başlık hiç de yanlış değil. Her ne kadar TÜİK'in bu açıklamayı ne zaman yapacağı aylar öncesinden programa alınmış ve belliyse de,

açıklamanın içeriği boş olunca açıklamanın yapılmış olmasını ön plana çıkarmak daha doğru görünüyor.

İçi boşaltılmış kurumlar...

Aslında neredeyse tüm kamu kurumları askeri disipline girmiş gibi!

Asker, emredileni yapar. Üst ne emretmişse, ast onu sorgulama durumunda olamaz. Üst sonuçları yanlış olacak bir emir bile verse, o yerine getirilecektir.

Ama ekonomide askeri yaklaşımların yeri yoktur. Daha doğrusu olmamalıdır.

Siyasetçinin isteğiyle ülke çıkarları çoğu zaman örtüşmez.

Eğer siyasetçi teknik bir konuda ekonomik birimlere müdahil olmak istiyorsa en azından istenilenin yanlış olduğu, hadi yumuşatarak söyleyelim doğru olmadığı ifade edilir. Edilmelidir! Geçmişte ediliyordu da!

Ama ya şimdi!

Ekonominin en önemli kurumu olan Merkez Bankası'na bakın!

Vatandaşı en çok ilgilendiren veriyi üreten Türkiye İstatistik Kurumu'na bakın!

Merkez Bankası tutuyor, bir dönem kendi yazdığı metinlerin tersini yaparak faiz indiriyor. Ne diyordu Merkez Bankası geçen yılın eylülünden önce:

“Politika faizi enflasyonun altında belirlenmeyecektir.”

Ne oldu, bu görüş mü yanlıştı, şimdi mi yanlış yapılıyor?

Uzun süre yanlış bir görüşü benimsemişseniz, nasıl bankacısınız?

Yok eğer şimdi yanlış yapıyorsanız, görüşünüz mü değişti, yoksa görüşünüzü değiştirmek zorunda mı kaldınız?

Ve TÜİK... Zaten kuruma karşı çok ciddi bir güvensizlik varken tuttunuz enflasyon hesaplamasında dikkate aldığınız maddelerin fiyatını açıklamayı kestiniz. Neymiş efendim; bu fiyatlar yanlış yorumlanıyormuş! Kim, neyi yanlış yorumlamış; hem kamuoyunun yanlış yorum yapmasını, ki yanlış yapılan bir şey yok da, bu kadar dert ediyorsanız medyayı ve akademik çevreleri bir şekilde bilgilendirirdiniz. Ama siz ne yaptınız, **“Yok öyle yapmayalım, hadi yasak koyalım”** dediniz.

Şimdi de tutup bir oran açıklıyorsunuz.

TÜİK şunu iyi bilmek durumunda. Açıklanan enflasyon oranı yüzde 100 doğru olabilir. Evet yüzde 100, kusursuz bir ölçüm.

Ama řu da iyi bilinmeli...

Bu orana inanmama oranı da neredeyse yüzde 100!

Güven bir kez kaybolmaya görsün, bir daha öyle kolay kolay yerine konulamaz. Hatta belli durumlarda hiç konulamaz.

Bu oranlar yorum gerektirmiyor

Gün gelecek tabii ki bu resmi oranlar üstünden çeşitli değerdendirmeler yapmak gerekecek. Ben de yapacağım, çünkü elimde başka veri yok.

Ama inanın bugün bu oranları irdelemek içimden gelmiyor.

Aynı durumu Merkez Bankası Para Politikası Kurulu toplantılarından sonra yapılan açıklama metnine göz attığımda da yaşıyorum. Neyini yorumlayacaksınız ki!

TÜİK'in dün yaptığı açıklamadaki oranların da neresinden tutacak, neyini irdeleyeceksiniz ki!

Her ayın 3'ünde bir açıklama yapılması gerekiyor ve o açıklama yapılıyor. Artık hepsi bundan ibaret! Açıklama yapılacak, yap!

Türkiye'de milyonlarca çalışan ve emekli de açıklanan bu oranlar doğru kabul edilerek zam ya da enflasyon farkı alıyor.

Bu oranlar doğru olsa bile ortada ciddi oranda reel bir kayıp var. Bir de bu oranların gerçeğı yansıtmadığı düşünülürse...

YDO ŞİMDİDEN YÜZDE 118.9

Yeniden değerdeme oranı eylül ve ekim aylarında Yİ-ÜFE hiç değışmese bile yüzde 118.9 olacak.

Yİ-ÜFE'nin ekim sonundaki yıllık ortalama artışına göre otomatik oluşan yeniden değerdeme oranı, eylül ve ekimdeki fiyat artışlarıyla kesinleşecek. Fiyatların bu iki ay hiç değışmeyeceğı varsayımıyla bile yüzde 118.9'a ulaşacağı kesin olan YDO'nun yüzde 125' bulması bekleniyor.

Oluşacak YDO, 2023 yılında bir dizi verginin, gelir vergisi dilimlerinin, ceza ve harçların belirlenmesine temel oluşturacak.

Ege’de gerginlik kime yarar?

Zeynep GÜRCANLI

06 Eylül 2022 Salı

“Geçmiş günahların gölgesi uzun olur...”

Hayatın pek çok alanında doğruluğuna ilişkin kanıtlar bulabileceğimiz bu söz, ülkelerin dış politikaları için de geçerli.

Yıllardır iç kamuoyunu manipüle etmek için kullanılan, ancak arkası hiç gelmeyen hamasi söylemler AK Parti hükümetlerinin dış politikadaki en büyük “günahı”.

“BİR GECE ANSIZIN....” MUHALEFETTEN DESTEK YOK

İktidarın bu alanda en çok yıprattığı “bir gece ansızın...” söylemi;

Cumhurbaşkanı Erdoğan bunu Suriye’ye yönelik sınır ötesi askeri operasyonlar için kullanmayı seviyor. Başlarda Erdoğan “bir gece ansızın” dedikten sonra, işaret ettiği operasyonlar gerçekleştirildiği için ciddiye alındı bu söylem. Ancak Erdoğan’ın yine bir sınır ötesi operasyonu işaret ettiği “bir gece ansızın” konuşmasının üzerinden aylar geçmesine rağmen, bu gerçekleşebilmiş değil. Bu da inandırıcılığı etkiliyor elbette.

Erdoğan şimdi de Yunanistan’a karşı aynı cümleyi kullandı.

Belli ki Suriye’de yapılamayanı, başka mecralarda denemek istiyor AK Parti hükümeti.

Seçim yaklaşıyor; ekonomik krizi unutturacak, yolsuzluk iddialarıyla kendini belli eden yönetsel çürümüşlüğü gündem dışına itecek, iktidardan uzaklaşan seçmeni geri getirecek bir hamleye ihtiyaç var. Bu hamle neden Yunanistan’la gerginlik olmasın?

Ancak bu kez toplumsal dinamikler farklı;

Erdoğan’ın Yunanistan çıkışına muhalefetten gelen tepkiler durumu özetler nitelikte;

İyi Parti Milletvekili Naci Cinisli mesela, AK Parti'nin yeni Yunanistan çıkışına geçmişte yapılan vahim dış politika hatalarını hatırlatarak tepki verdi bu çıkışa. Lozan'ı hiçe sayarak Ege Adaları'nı silahlandıran Yunanistan'a karşı yapılacak "bir gece ansızın" hamlesi konusunda aynen şu ifadeyi kullandı;

"Güzel fikir de; Önce terk edip kaçırdığınız Süleyman Şah türbesinin bulunduğu Türk toprağını ve Ruslar'a hediye ettiğiniz Mersin Akkuyu'daki 1000 hektar Türk toprağını, kıyıyı, limanı, nükleer santrali geri almaya ne dersiniz? Toprak kaybetmemeye var mısınız?"

Demokrat Parti Genel Başkanı Gültekin Uysal ise Erdoğan'ın son "bir gece ansızın" çıkışını "danışıklı dövüş" kategorisine koydu bile; "Bir de uyarı yapalım; danışıklı bir dövüş planlıyor, seçim öncesi muhalefeti "vatan haini" yaftasına matuf hale getirmek, sesini kesmek ve gücünüzü pekiştirmek için Ege'nin karşı kıyısı ile "kontrollü" bir gerilim planlıyorsanız, yemezler!"

Ana muhalefet partisi CHP'de de durum pek farklı değil; CHP Milletvekili Emekli Büyükelçi Ünal Çeviköz, Erdoğan'ın çıkışını hiç ciddiye almadığını "Bir o yana, bir bu yana derken, bir gece ansızın evde kimse kalmayacak galiba" ifadesiyle ortaya koydu.

Yani AK Parti'nin, daha önce pek çok kez başarılı olan "milli bir meselede hamasete başlarsak muhalefet da ardımızda sıralanır" tezi, bu kez tutmamış görünüyor.

"BİR GECE ANSIZIN"; DIŞARDA DA CİDDİYE ALINMADI

İşin kötüsü, Erdoğan'ın Yunanistan'a yönelik "bir gece ansızın" çıkışı dışarıda da beklenen yankıyı getirmede.

Oysa Yunanistan, daha önce hiç yapmadığını yapıp, Ege'de Türk savaş uçaklarına S-300 füzelerinin radarları kilitlemişti. Türk uçaklarına kilitlenen S-300'ün bir sonraki versiyonu S-400'ü Rusya'dan satın aldı diye Türkiye'nin başına gelenler düşünüldüğünde, Atina açısından müthiş bir meydan okuma bu.

Aynı zamanda da, AK Parti'nin geçmişteki vahim dış politika hatalarının – kullanamayacağı s-400 füzelerini satın almak - bugünlerde Ankara'nın ayağına dolandığının en somut göstergesi.

Erdoğan'ın "bir gece ansızın" çıkışını yaptığı konuşmada Yunanistan'ın bu provokasyonunun "NATO'ya götürüleceğini" söylemesi ise –deyim yerindeyse- evlere şenlik; S-400 satın aldığı için NATO üyesi müttefiklerinin yaptırım listesine giren Türkiye'nin, uçaklarına S-300 radar kilitlenmesini NATO'ya taşıyacak olması "acı bir ironi" olmanın ötesine geçemiyor ne yazık ki.

NATO müttefiklerinden bu konuda Türkiye lehine hiç ses çıkmaması bir yana, yeni meydan okumalar gelmekte;

Sadece iki yıl önce Doğu Akdeniz’de sondaj gemisi Türk fırkateynleri tarafından kovalanan İtalya, bu kez sondaj gemisini, yanına bir de İtalyan savaş gemisi ekleyerek gönderdi aynı bölgeye. Daha önce yine Türk donanmasının gövde gösterisi ile bölgeden çıkarılan Fransız petrol şirketinin sondaj gemileri de geri döndü Doğu Akdeniz'deki tartışmalı bölgeye.

Sadece NATO’yla da sınırlı değil elbette;

Erdoğan’ın barışmak için geçmişteki çok ağır ithamlarından vazgeçmek zorunda kaldığı Birleşik Arap Emirlikleri, Doğu Akdeniz’de Yunanistan’la ortak tatbikat yaptı aynı dönemde. Üstelik bu tatbikata, yine AK Parti hükümetinin barışmak istediği, ancak “ikna edemediği” Sisi’nin Mısır’ı da katıldı.

Tüm bunların özeti net;

Bir dönem AK Parti’nin seçim kazanmasına yardımcı olan dış politika hamaseti ne içerde, ne de dışarda artık ciddiye alınmıyor.

İşin kötüsü “gerginlik politikası” bu kez sadece, en büyük tehdit olarak gördüğü Türkiye’yi yalnızlaştırmak açısından Yunanistan’ın işine yarıyor...

Abdulkadir Selvi

Kılıçdaroğlu: ‘6’lı masada bir sorun çıkacağını zannetmiyorum’

Kılıçdaroğlu, Fox TV’de İlker Karagöz’ün cumhurbaşkanı adaylığıyla ilgili sorusuna, “6’lı masa ismim üzerinde uzlaşırsa hazırım” diye yanıt verdi. Bu açıklama Kılıçdaroğlu’nun cumhurbaşkanı adaylığı konusunda yaptığı en ileri çıkışı oluşturuyor.

Kılıçdaroğlu hem adaylığını ilan etti hem de Mansur Yavaş, Ekrem İmamoğlu ve Abdullah Gül isimlerine kapıyı kapattı.

1- CHP’den ortak cumhurbaşkanı adayı olarak 6’lı masaya sadece Kılıçdaroğlu’nun isminin gideceği netleşmiş oldu.

2- Kılıçdaroğlu, ortak cumhurbaşkanı adaylığından bir önceki adımını attı.

3- Ekrem İmamoğlu ve Mansur Yavaş’ın cumhurbaşkanı adaylığının hiçbir surette gündeminde yer almadığını göstermiş oldu.

4- Zaten aynı programda Mansur Yavaş ve Ekrem İmamoğlu’nun adaylığıyla ilgili soruya, “Bunlar hiç konuşulmadı” demek suretiyle o defteri kapattı.

5- Kılıçdaroğlu, kendi adaylığını açıklamak suretiyle aynı zamanda Abdullah Gül modelini de masadan kaldırmış oldu.

6’LI MASADA SORUN BEKLİYOR MU

Peki, Kılıçdaroğlu 6’lı masada bir sorun bekliyor mu? Akşener ya da Karamollaoğlu’nun çıkıp ortak adaylığını veto etmesinden endişe ediyor mu? Kılıçdaroğlu’na kısa bir süre önce yakın çevresi tarafından bu soru soruldu. “6’lı masada bir sorun çıkar mı?” sorusuna Kılıçdaroğlu, “6’lı masada bir sorun çıkacağını zannetmiyorum” diye yanıt vermişti. Ben de o kulis bilgisi üzerine, “Kılıçdaroğlu 6’lı

masadan engelleme bekliyor mu?" başlıklı yazıyı yazmıştım. Daha yazımın mürekkebi kurumadan Kılıçdaroğlu, 6'lı masaya en güçlü adaylık mesajını verdi. "6'lı masa ismim üzerinde uzlaşırsa hazırım" dedi.

6'LI MASA İŞİ TAMAM MI

6'lı masayı oluşturan lider olarak Kılıçdaroğlu'nun eli güçlü. Ancak 6'lı masadan sorun çıkmayacağından nasıl bu kadar emin oluyor, orasını bilemiyorum. 6'lı masada ortak cumhurbaşkanı adaylığı konusu henüz müzakere edilmedi. Ama Kılıçdaroğlu, liderlerle ikili görüşmeler de yapıyor. Orada kendisine bu yönde bir güvence verildi mi? En azından adaylığı için yeşil ışık yakıldı mı, orasını bilemiyoruz.

KILIÇDAROĞLU'NUN ÖNERİSİ

Kılıçdaroğlu'nun 6'lı masadaki küçük partilerin desteğini sağlamak için birkaç seçenek üzerinde çalıştığı söyleniyor. 6'lı masa toplandığında Kılıçdaroğlu bu kozları masaya sürecek. Bunun başında küçük partilerin CHP listelerinden seçimlere girmesi geliyor. Eski seçim yasasında küçük partilerin ittifakın desteği ile milletvekili çıkarma imkânları vardı. Yeni çıkan seçim yasasına göre küçük partilerin milletvekili çıkarabilmeleri için aldıkları oyun, milletvekili çıkarmaya yeterli olması gerekiyor. Ama bu oyu alamayacakları belli. Kılıçdaroğlu'nun küçük partilere CHP listelerinden aday olmayı önereceği söyleniyor.

HDP'DEN KILIÇDAROĞLU'NA DESTEK

6'lı masanın tavrı belli değil ama HDP Eş Genel Başkanları Mithat Sancar ile Pervin Buldan, Kılıçdaroğlu'na desteklerini CHP Genel Merkezi'ndeki ziyaretleri sırasında iletmışlerdi. Buldan ve Sancar, Mansur Yavaş ve Meral Akşener aday olduğu takdirde desteklemeyeceklerini ama Kılıçdaroğlu ve İmamoğlu'nun adaylığına destek vereceklerini bizzat Kılıçdaroğlu'na iletiler. Kemal Bey'in rahatlığı biraz da oradan geliyor.

LİDERLER SUSKUN

Kılıçdaroğlu'nun cumhurbaşkanı adaylığına ilişkin açıklaması karşısında 6'lı masaya bir sessizlik hâkim oldu. Bırakın coşkulu bir desteği, hiçbir lider destek açıklaması yapmadı. Kılıçdaroğlu'nun bu suskunluğu dikkate alması gerekiyor. Liderler sessiz kaldığı sürece Kılıçdaroğlu'nun ortak adaylığının veto edilme ihtimali geçerli demektir.

ABDULLAH GÜL'E VETO

Abdullah Gül, 30 Ağustos törenlerine katılmadığı eleştirileri üzerine bir video yayınladı. Din siyasete alet edilmemeli, tarzında sekülerlerin hoşuna gidecek mesajlar verdi. Tam bu süreçte Temel Karamollaoğlu, "Abdullah Gül'ün adaylığını garipsemem. Düşünülebilir" deyince bir anda Abdullah Gül yeniden gündeme geldi. Ancak Kılıçdaroğlu yaptığı çıkışla Abdullah Gül formülünü devre dışı bırakmış oldu.

KILIÇDAROĞLU'NUN YANITI İLGİNÇ

CHP'li Gürsel Tekin'in, HDP'ye bakanlık önerisi sorulduğunda Kılıçdaroğlu, "Hayır efendim. Karar alınırken 6 lider oturup konuşacağız" dedi. Yani yok demedi. Tepki göstermedi. Çünkü Kılıçdaroğlu, cumhurbaşkanlığı seçiminde HDP'nin desteğine güveniyor. İYİ Parti'den Koray Aydın, Müsavat Dervişoğlu ve Yavuz Ağırlioğlu'nun tepkilerine gelince sakın bu çıkışın 6'lı masayı dağıtacağını düşünmeyin. Bunlar hoş ama boş tepkiler. Yavuz Ağırlioğlu ile Koray Aydın daha önce de benzer çıkışlar yapmışlardı, ne oldu? Yavuz Ağırlioğlu genel başkan yardımcılığı görevinden alındı, Koray Aydın pasifize edildi.

AKŞENER NE DİYECEK

HDP'yi PKK'nın yanında konumlandığını söyleyen Akşener, HDP'yi PKK'nın uzantısı olarak gördüğünü ifade eden yine Meral Akşener. Gürsel Tekin'in "HDP'ye bakanlık verilebilir" sözü üzerine tepki göstermesi beklenen ise yine Meral Akşener. Peki Meral Akşener ne diyor? Akşener neden suskun kalıyor?

DEMİRTAŞ'IN BAKANLIK HESABI

Gürsel Tekin'i günah keçisi ilan etmenin anlamı yok. HDP'ye bakanlık verilmesini ilk olarak Selahattin Demirtaş'ın gündeme getirdiğini aylar öncesinden yazmıştım. Kulis bilgileri ışığında Demirtaş'ın, "Ortak cumhurbaşkanı adayı ve üç cumhurbaşkanı yardımcısı olacak. Bize bir cumhurbaşkanı yardımcılığı ve üç bakanlık verilecek. İçişleri, Milli Savunma ve Milli Eğitim'i bize vermezler. Dışişlerini de vermezler ama AB ile ilgili bir bakanlık ya da Kültür Bakanlığı gibi bir bakanlık olabilir" sözlerine yer vermiştim. HDP kıyameti kopardı. Demirtaş tepki gösterdi. Ama kaynağım sağlandı. Bunun üzerine Demirtaş, "Espri yaptım" dedi.

SOYLU, 'ELİMDE BELGE VAR'

Sonunda ne oldu? İçişleri Bakanı Süleyman Soylu, TRT'deki yayında, "Fikrim yok, bilgim var. Peki kim pişiriyor bu işi, nerede pişiyor? Bilgim var diyorum, değil mi? Mesele sadece bakanlık değil, başka işler de var. İki bakanlık. Yaklaşık 6-7 aydır pişiyor. Birisi başkan yardımcılığı. Direkt Kandil, buradaki iş tutanlarıyla. Öteki Kültür ve Turizm Bakanlığı" dedi. Süleyman Soylu, elinde belge olduğunu söyleyip TRT'deki yayında birlikte olduğu gazetecilere, bakanlığa gelmedikleri takdirde bu işin belgesini göstereceğini söylemişti. Ne oldu? HDP sus pus oldu.

Derinlerde ne pazarlıklar dönüyor, anladınız mı?

Esfender KORKMAZ

Kriz derinleřti

6 Eylül 2022 Salı

Türkiye 2000 yılında sabit kur rejimi uyguladı. Kur artışlarını hedef TÜFE olan yüzde 20 kadar artırdı. Ama TÜFE hedeften daha yüksek yüzde 39'a çıkınca, serbest piyasada kur patladı.

O zamanki sabit kur politikası, bir bakıma sigorta işlevi gördü. Kur şoku ile kriz yaşandı. Ama istikrar programı ile Türkiye bir yılda krizden çıktı.

Dalgalı kur politikası ani krizler yaratmaz. Ama krizi kronikleştirir ve ömrünü uzatır. Türkiye önce dalgalı kur tuzağına düştü. Sonra siyasetin finansmanı için kur artışı hedefli eksi reel faiz tuzağına düştü.

Adına heterodoks politika deniliyor... Ama heterodoks politikalar kısa vadeli şok önlemlere dayanır. Söz gelimi kamu fiyatlarını kısa dönem için sabit tutmak gerekir. Ama bizim hükümet elektrik ve doğal gazda enflasyonun iki-üç katı fiyat artışı yaptı. Sektör temsilcileri sanayide kullanılan elektrik ve doğalgaz fiyatlarında yüzde 50 artışın, giyimde maliyetleri yüzde 20, otomotivde yüzde 15 artıracığını açıkladı.

Yine, heterodoks politikalarda, kurlar da geçici bir süre itibariyle dondurulur. Dalgalı kur sistemi, heterodoks politikalara terstir.

Bu tür yanlı ve yanlışlar, TL krizini derinleştirdi ve Türkiye'yi enflasyonu da içinden çıkılmaz bir sona getirdi.

*2002 sonunda dolar 1,600 lira idi. 2022 Ağustos ortalaması 18,20 lira oldu. Artış oranı yüzde 1127'dir.

*2002 yıllık tüketici fiyatları yüzde 29,7 iken 2022 Ağustos'ta yüzde 80,21 oldu.

*2002 yıllık toptan eşya fiyatları endeksi (TEFE-Benzeri Yİ-ÜFE) o gün yüzde 30,8 iken, Ağustos ayında 143,75 oldu.

Enflasyondan daha çok kaybedenler;

Ağustos'ta TÜFE'nin 80,21 olmasına karşılık 12 aylık ortalama TÜFE oranı yüzde 54,69 oldu. İşyeri kira artışları yasal olarak 12 aylık TÜFE kadar artırılıyor. Bu durumda işyeri sahipleri kaybetti, işyeri kiracıları kazandı.

Konut kira artışları yüzde 25 ile sınırlı olduğu için, kiracılar kazandı. Ev sahipleri kaybetti.

Gıda fiyatları yıllık TÜFE'den daha fazla, yüzde 90,25 arttı. TÜİK Ağustos ay için TÜFE sepetinde zengin-fakir ortalaması olarak gıdanın payını yüzde 25,32 almış. Gerçekte çalışan ve yoksul kesimin harcama sepeti içinde gıdanın payı yüzde 40 ve üstündedir.

Eğer gıdanın payını yüzde 40 alırsak, Ağustos ayı TÜFE oranı 93,51 oluyor. Maaş ve ücretleri de bir geçinme endeksi hazırlayarak yüzde 93,51 oranında artırmak gerekiyor.

Mevcut durumda işçi ve memur kaybediyor. Yoksul kesim enflasyondan daha fazla etkileniyor.

Hükümetin yıl sonu yüzde 65 TÜFE hedefi tutar mı?

Yİ-ÜFE yüzde 143,75, TÜFE yüzde 80,21 daha yüksektir. Yİ-ÜFE maliyet artışlarını gösteriyor. Daha yüksek maliyet artışı firma ütüde kalırsa, firmalar iflas eder. Bu artışlar perakendeye yansıyor ve bu nedenle TÜFE oranı artacaktır.

Yanlı ve yanlış politikalar, bizi faiz-kur-enflasyon tuzağına düşürdü. Eksi reel faiz kur artışına neden oluyor, kur arttıkça enflasyon da artıyor. Zira üretim ithal girdiye bağımlıdır.

Hükümetin bir istikrar programı yoktur.

Krizde en riskli iki gösterge, fiyat istikrarının bozulması ve kur riskidir. Bir istikrar programı olmazsa, güven sorunu artar. Ekonomi yönetiminin sorunun farkında olmadığı veya çözemeyeceği şeklinde algı oluşur. Enflasyon artar.

Türkiye'de olan da budur. Hükümet 3 yıllık orta vadeli program açıkladı ve fakat bu program yalnızca hükümetin bir temennisidir.

2001 yılında Türkiye'de enflasyon, güçlü ekonomiye geçiş programı ile düşürüldü. Bugün benzer bir program veya çözüm arayışı yoktur. Bu nedenle yıl sonu hedefi olan yüzde 65 oranı tutmaz ve dahası hiper enflasyon riski yüksektir.

İbrahim Kahveci

Tahıl Koridoru ekmek olmadı

Bir sevinç bir sevinç ki, sanırsınız ekmeği bedavaya alacağız... Tıpkı Karadeniz’de doğalgaz keşfi gibi... Sanırsınız ki artık doğalgaza fatura ödemeyeceğiz.

Uluslararası antlaşma ve barış çabaları elbette değerlidir. Doğalgaz ve/veya petrol rezervi keşifleri de öyle... Milli varlığımızın yükselmesi 85 milyonu mutlu edecektir.

Ama bir farkla...

Bize faydası ne?

TRT Haber 02 Ağustos 2022’de şu haberi geçti:

“Türkiye, Ukrayna, Rusya ve Birleşmiş Milletler (BM) arasında yapılan tahıl koridoru anlaşması kapsamında ilk geminin de yola çıkmasıyla tahıl fiyatlarındaki düşüş hızlandı. Tahıl koridoru anlaşması kapsamında ilk geminin de yola çıkmasıyla tahıl fiyatlarındaki düşüş hızlandı. Ekmeklik buğdayın ton fiyatı 358 dolar civarına, arpanın ton fiyatı yaklaşık 318 dolara geriledi.”

Ağustos ayına ilişkin ilk veri İstanbul Ticaret Odası-İTO’dan geldi. İstanbul Ücretliler Geçinme İndeksine göre İstanbul’da fiyatlar yüzde 2,29 artış gösterdi. Bir önceki ay ise fiyat artışı yüzde 4,09 düzeyindeydi.

Şimdi alt detaya bakıyoruz. Temmuz ayında %4,22 artış gösteren ekmek ve tahıllar grubu Ağustos ayında %8,3 artış göstermiş. Böylece bir yıllık fiyat artışı %99,91’de kalırken bu oran ekmek ve tahıllar grubunda %119,03’e çıkmış oldu.

Kısaca ekmek ve tahıllara bağlı ürünlerin fiyatı tam da **Tahıl Koridoru Antlaşması’nın** faaliyete geçtiği ayda patlamış oldu.

Gelelim TÜİK verisine.

Türkiye genelinde enflasyonu aylık olarak yüzde 1,46 açıklayan TÜİK, gıda enflasyonunu da yüzde 0,51 ilan etti. Ama burada da alt detaya bakıyoruz: Gıda enflasyonunun aylık yüzde 0,51 geldiği Ağustos ayında ekmek ve tahıllar grubunda fiyatlar tam %4,08 artış yaşamış. Temmuz ayında %6,23 fiyat artışı yaşayan ekmek ve tahıllar grubunda zamlar hız kesmemiş ve Ağustos ayında da devam etmiş.

Şimdi soru şu: **Dünya’da Tahıl Koridoru Antlaşması ile hızla düşen buğday fiyatı neden Türkiye’de düşmedi?**

Bizde fiyatlar daha yüksek olduğu için olabilir mi?

Ya da Tahıl Koridoru Antlaşması’nda bizim buğday alım imkanımız mı yok ve/veya kullanmıyor muyuz?

Sorunun cevabı her ne olursa olsun sonuç şu: **Tahıl Koridoru Antlaşması bizim ekmeğe uğramadı.**

Ekmek hala 5,0 lira...

	Ağu.22	Yıllık
TÜFE	1,46	80,2
-Gıda	0,51	89,3
-Ekmek ve Tahıllar	4,08	105,8
ÜFE	2,41	143,7
-Gıda	3,12	141,5
-Öğütülmüş Tahıl Ürünleri	3,95	165,3
-Fırın Ürünleri ve Unlu Mamuller	7,21	146,6

Aslında benzer durum doğalgaz keşfinde de yaşanıyor. Doğalgaz keşfinden bu yana hanelerin kullandığı gaza en az yüzde 100’ün üzerinde zam yapıldı.

Bu zamlar elbette değişik gerekçeler ile yapılmış olabilir ama burada temel sorun şu: Her adımı içeride büyük kurtuluş olarak sununca beklentiler bozulabiliyor.

Ne Tahıl Koridoru ekmeği ucuzlattı ne de doğalgaz keşfi ısınma faturalarını ucuzlatmış olacak... Tek gerçek var ki; o da zamlardan başka bir sürpriz yaşamıyoruz.

BU HESAP TUTMAZI!

TÜİK, Temmuz ayında son bir yıllık tarla fiyatlarının yüzde 157,9 arttığını açıkladı. Ürün bazında artışlar yüzde 300-400'lere bile ulaşıyor. Mesela geçen yıl 2,02 lira olan buğdayın bu yılki fiyatı 6,82 lira. Ya da geçen yıl 1,68 lira olan mısırın fiyatı bu yıl 5,09 lira. Domates fiyatı da 1,78 liradan 6,70 liraya yükselmiş oldu.

İşin bir de Üretici Fiyatları kısmı var: TÜİK, ülke genelinde üretici fiyatlarının aylık %2,4 ve yıllık %143,7 arttığını açıkladı. Ama burada da alt detaya bakıyoruz:

Gıda fiyatları üretici kesiminde tam %141,5 artış göstermiş... İyi ama gıda fiyatları tüketicide sadece %89,3 artmıştı... **Acaba tarlada %157,9, üreticide %141,5 artan gıda fiyatları raflarda nasıl oluyor da sadece %89,3 artışta kalıyor?**

Ve gelelim asıl meseleye: TÜİK diyor ki, üreticide “Öğütülmüş tahıl ürünleri, nişasta ve nişastalı ürünlerin” fiyatı aylık %3,4 ve yıllık %150,6 artış göstermiş. “Fırın ürünleri ve unlu mamullerin” fiyatı da aylık %7,2 ve yıllık %146,6 artış göstermiş oldu.

Bu hesaba göre Tahıl Koridoru gerçekten içimizden geçmiş... Ama gemi olarak değil, maalesef zam olarak...

06 Eylül 2022, Salı

BAŞYAZIMEHMET BARLAS

İngiltere'nin yeni kadın başbakanı ateşten gömleği giydi

İngiltere yeni başbakanını seçti. Ülkede 7 Temmuz'da parti liderliğinden istifa eden **Boris Johnson**'ın yerini almak için mücadele veren Dışişleri Bakanı **Liz Truss** ile eski Maliye Bakanı **Rishi Sunak** arasındaki seçim yarışını **Truss** kazandı. **Truss** isminin kesinleşmesinin ardından birçok soru işareti belirdi. Rusya ile nasıl bir politika izleyecek? **Boris Johnson** ile yükselişe geçen İngiltere- Türkiye ilişkilerini nasıl bir gelecek bekliyor?

Başbakan seçilen **Truss**, evli ve 2 çocuk annesi. **Margaret Thatcher** ve **Theresa May**'den sonra "**İngiltere'nin 3. kadın başbakanı**" oldu. Fotoğraflarda Demir Leydi **Thatcher** gibi güçlü ve insancıl bir kadın profili çiziyor. Avrupa zor bir kışa hazırlanırken yeni başbakan için "**Ateşten gömlek giydi**" şeklinde yorum yapanlar çoğunlukta.

Truss'ın ilk iş olarak vergileri düşüreceği belirtiliyor. Rusya vanaları kapatırken enerji faturalarını nasıl düşürecek bilmiyorum ama böyle bir vaadi de var. İngiltere'nin başını ağrıtan Brexit kurallarını gözden geçireceğinin de altı çiziliyor. Dahası Çin ve Rusya politikası da "**güncellenecek**"miş. Güncellemenin ne anlama geldiğini önümüzdeki günlerde göreceğiz.

İngiltere'deki düzensiz göçmenlerin Ruanda'ya gönderilmesi politikası da genişletilerek devam ediyor. **Truss**'ın bu genişlemeye Türkiye'nin de dahil edileceği yönünde skandal bir açıklaması oldu. Türk Dışişleri bu konuda sert tepki göstermiş ve geri adım atmıştı. Bu gafını da hatırlamakta fayda var.

Herkesin merak ettiği konu ise Türkiye-İngiltere ilişkileri. Bu konuda **Johnson** döneminde başlayan yumuşama sinyallerinde bir değişiklik olmayacağını düşünüyorum. Ukrayna Savaşı'nın başlangıcında, "**İngiltere'nin Türkiye ile uzun süredir devam eden ittifakı her zamankinden daha önemli**" diyerek ülkemize bakışını da ortaya koymuş bir isim.

Küreselcilerle arası çok iyi değil. Bu tavrını devam ettirirse İngiltere'nin dış

politikasında yeni bir dönemin başlangıcı olabilir.

YUNANİSTAN, ABD'NİN KUÇAĞINDA

Amerika'nın Türkiye'yi kızdırmak için Yunanistan'ı kışkırtıp silahlandığı ve destek verdiği artık herkesin bildiği bir durum. Önümüzdeki dönemde Amerika, **"Türkiye'ye saldırı"** derse Yunanistan ne kadar korkarsa korksun saldırmak zorunda kalacak. Çünkü ABD'nin kucağından kımıldama şansı yok.

Fiiilen PKK ile aynı durumdalar. TIR'larla silahlar Yunanistan'a da gidiyor. Tabii Yunanistan'dan ve dolayısıyla ABD'den intikam almanın tek yolu silahlı çatışma değil. Hatırlanacağı gibi Yunanistan, bir Rus tankerine el koymuş, bundan sonra Rus tankerlerinin Kıbrıs limanı ile işleri bitmişti. Yani Rus tankerleri artık Kıbrıs'a yanaşamıyor. Bu tankerlerin Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti limanlarına yanaşmalarının sağlanması çok güzel bir hamle olur. Bunun yanında Rusya ve Azerbaycan da diplomatik olarak Kıbrıs'ı tanırsa tadından yenmez.